

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Философски факултет

Катедра Социология

Резюме на дипломна работа на тема

Социалното конструиране на всекидневието на българските деца (Автономност и модели на подражание)

Дипломант: Кристина Климентова Чавдарова, ф.н. 11596

Научен ръководител: Д-р Елена Стойкова

Проблемът, който тази бакалавърска теза разглежда е свързан с всекидневието на децата в България. През последните години животът на младото поколение е централна тема. През последните двадесет години се налага идеята, че детството е в криза и моделът, който децата следват е променен. Те имат нова гледна точка към света и **примерите за подражание** са различни. Целта на изследването е да открие всекидневието на децата в България, изследвано през моделите им за подражание. Водещ изследователски въпрос на тази дипломна работа е кои външни социални структури, като пол, етнос, населено място, семеен статус, влияят най-много върху живота на децата. Външни, защото те не могат да повлияят пряко върху тях, като пол, етнос, населено място или семеен статус. След като се изясни тази връзка, това дава възможност да се конструират различните профили на всекидневието на децата. Обект на изследване на българските ученици между 5-ти и 8-ми клас, на възраст между 11 и 18 години. Изследваната съвкупност е разделена на две групи – прогимназисти – 11 – 14 години и гимназисти – 15 – 18 години. Предмет на изследване са моделите на подражание на учениците. Динамичните пресечности, в които изборът на авторитет участва дава възможността да се открият връзките на учениците с техните родите, учителите, приятели, какво правят в свободното си време и какви са техните виждания за бъдещето.

За да може да се осъществят целите и задачите на тази бакалавърска теза, тя е разделена на пет части, в които са представени теоретичните предпоставки, анализът на емпиричните данни и са изведени основните изводи.

В първата глава на тезата е направен преглед на социологическата литература свързана със социология на детството и детското всекидневие. Засиленият интерес към периода на детството през последните години, води и до промени в начина, по който социологически се разглежда той. Така се появява една от най-новите теории в социология на детството – Emerging paradigm или Появяващата се парадигма на Алисън Джеймс и Алан Прут. Двамата

автори работят върху това да представят детството като самоконструиращо се отвътре, в което главни участници са децата. Също така са представени новите социологически теории, които са свързани с очакванията и нагласите към темата за кризата в детството. Поставен е акцент върху консуматорството, храненето и променената семейна среда. Най-общо разбиранията за детството са поставени на кръстопът - от една страна, е една романтична представа за това както трябва да бъде детството, от друга страна е сблъсъкът с реалността, в която децата са видени като една нова „електронна генерация“.

Във втората глава е описана методиката на емпиричното социологическо изследване.

В третата част на работата е представен анализът на резултатите от емпиричното изследване, в което съвкупността е разделена на две. След направените допълнителни обработки на данните се получават четири основни групи ученици. Те са разделени на базата на това кои външни социални структури влияят върху избора им на модел за подражание. В прогимназиален курс са групите на момичетата и момчетата и при гимназистите от областните градове и малките градове и села. След това във всяка една малка съвкупност са търсени зависимости между различни фактори, които оказват влияние върху избора на учениците. По този начин се изграждат различните профили на групите и се очертават общите черти на всекидневието.

В края на работата са показани направените профили по групи, като са изведени както разликите в отделните „малки“ съвкупности, в зависимост от посочения авторитет, така и общите черти на всекидневието като връзка със семейството, дейностите в свободното време и храненето. На края са представени основните изводи от емпиричното социологическо изследване, които интерпретират и преосмислят представените в теоретичната глава социологически тези и концепции за детството и детското всекидневие, разгледани в съвременния български контекст.